

נחלתנו

ידיעות שבועי של מכון "נחלת צבי"

גליון תקפ"ב - פר' ויקרא - תשפ"ה

מי יודע ומי מכיר?

[א]

בקונטרס "בשורות טובות" (בילגורייא תרפ"ז, ערך הה"צ ר' יוסף ז"ל מטאמישוב) מסופר, שפעם אחת בהיותו אצל הרה"צ מזאקילקוב דיבר על לבו להתפלל באיחור קצת, ושמע לדבריו ונהג בן זמן-מה. אח"כ התחרט ואמר, לא אתפלל באיחור עוד, ח"ו; לא אזוז מהשו"ע מאומה, אף אם אדע שח"ו אשתקע בגיהנם לעולם, ח"ו. והתפלל שוב בהשכמה כדרכו. ע"כ.

(ב) נפלאות היהודי (עמ' ע"א) שהביא מה שאמר הרה"ק מקאצק לרב בעל "ליקוטי מהרי"ל". והרה"ק בעל "דברי חיים" כ' בהסכמתו על ספר "ליקוטי מהרי"ל": "נודע ביהודה ובישראל גדול שמו של הרב המנוח הגה"ק איש אלקים מוהרי"ל זצלה"ה אבד"ק זאוויחוואסט זאקילקוב, והי' מפורסם בקדושתו וחסידותו בין צדיקי עמודי עולם שהיו בזמנו. עכ"ל).

ולא הבנתי כל כך, שמזה משמע שהרב בעל "ליקוטי מהרי"ל" ייעצו להתפלל אחר זמן תפלה, והרי מפורש כ' להיפך בספרו? וז"ל "ליקוטי מהרי"ל" (פר' בראשית ד"ה במדרש רבה), עמש"א שאיני יודע באיזה מהן חפץ במעשה רשעים או צדיקים וגו'.

וביאר דברי המדרש: לפי שיש דרך פשוטה בעבודת הבורא לעשות כל המצוות לאמתן ולהתפלל בצבור ובזמנה ולהתרחק מכל מיני שחוק ומכל טיול לבטלה, וזה

נקרא 'דרך צדיקים', ויש עוד דרך אחרת דהיינו שלא להתפלל פעמים עם הצבור, ופעמים לאחר זמן תפלה, כדי להתפלל בכונה יתרה. ושאר ענינים בדומה לזה, וזה נקרא 'מעשיהם של רשעים' לשמה, כנ"ל, והשתא א"ש שאמר המדרש 'איני יודע באיזה מהן חפץ', כי אפשר להיות שטוב לעשות מעט רשע לשמה וגו'. עכ"ל (וע"ע מה שביאר ב"בשורות טובות" שם, ערך הה"צ ר' אברהם ז"ל ממיקאלאוב חתן הה"צ מפרימישליאן).

[נתקבל מהרב יואל ברודי]

[ב]

הספה"ק "חסד לאברהם" עה"ת מהרה"ק רבי אברהם פאדלוסקער זי"ע תלמיד מובהק למרן הבעש"ט הק' זי"ע, שעליו אמר הבעש"ט זי"ע "חברי חברי" כמובא בשער הספר (נדפס בווארשא תרנ"ט), בהסכמתו של הגה"ק רמ"ד מהארנאסטייפל זי"ע שכתב וז"ל: "...הן מזה שנים היו לפני כתבי קודש מקדושים אשר בארץ המה וכו',... והמה ספר "חסד לאברהם" מהגאון הק' רבי אברהם פאדלוסקער זצ"ל", וספר "דברי דוד" ע"פ דרך עבודה ויראת ה', וגם תשוי וחידושים על הש"ס, מנכדו הגה"צ רבי דוד זצ"ל אב"ד ומ"מ דק"ק שדה לבן, שהיה תלמיד מובהק של הגה"ק בעל קדושת לוי זצ"ל, וגם תלמיד הגה"ק זקני בעל התניא זצ"ל... ע"כ הנוגע לנו כעת.

שאלתי - א) מי יודע ומי מכיר, מי הוא זה רבי דוד אב"ד ומ"מ דק"ק שדה לבן זצ"ל, שהי' תלמיד מובהק לרה"ק בעל קדושת לוי מבארדיטשוב זי"ע והרה"ק בעל התניא זי"ע?

הרי"ם' 'רבי ישראל' זצ"ל הי' מחסידיו, ונתן את השם 'יצחק' על שם רבו.

ובעיני הדבר לפליאה, כי לפי הידוע, נפ' הרה"ק מבארדיטשוב בש' 'תק"ע', ואילו ב' חדושי הרי"ם נולד בשנת תקנ"ט?

[נתקבל מהרב ברוך הכהן כ"ץ]

תשובת המערכת: [א] לשאלה אות ב' מי הוא רבי שמעון בעל 'עובר אורח' - הספר 'עובר אורח' הוא מהגה"ק רבי שמעון בהר"ר מאיר זצ"ל, ה"ה המעתיק ספר קיצור הסמ"ג, ונדפס בשנת תקכ"ג בק"ק קארלסרוה..

עובר אורח / שמעון בן מאיר מקארלסרוה / עמוד 1
הודפס מטאור החכמה

הידעת!?

[א]

בספה"ק בת עין מהרה"ק רבי אברהם דב מאווריטש-צפת זי"ע, פר' צו עה"פ הכהן המחטא אותה יאכלנה וגו' כתב וז"ל: עיקר תכלית המצוות הוא כדי לצרף ולזכך בהן את הבריות וכו', ושיהי' להם אור רוחני באהבה ויראה לה' ומחשבות קדושות וכו', כמאמר הכתוב (דברים כט, כ) הנסתרות לה' אלקינו וגו', פי' שהעיקר הוא שיהי' הנסתרות, שהוא המחשבות, קדושות, בלתי לה' לבדו, ובחינת מחשבה כזו נקרא בחינת שבת, בחינת נייחא לה' שנעשה רצונו.

וכמו ששמעתי מאבי [הגה"ק רבי דוד מ"מ דק"ק חמעלניק זי"ע] זללה"ה שאמר בשם רבי ליבר [מבארדיטשוב] זללה"ה על שבת שלפני הפסח שקוראין אותו שבת הגדול, פי' שבת היא המחשבה, פסח הוא הדיבור שנקרא פח סח, ובחינת שבת בחינת מחשבה שלפני הפסח הוא הדיבור כשהוא בבחינת קדושה קוראין אותו שבת הגדול, כי הוא העיקר, כנ"ל. עכלה"ק.

לזכרון עולם

הרה"ח רבי מנחם מענדיל ז"ל
בהגה"ח רבי מרדכי יהודא שלמה זלמן זצ"ל
נלב"ע ו' בניסן * ת. נ. צ. ב. ה

ב) גם הספר "דברי דוד" הנ"ל, חפשתי זמן רב, ולא מצאתיו עד הנה. האם יודע מי מבין הקוראים פרטים על הספר הנ"ל, ואם בכלל נדפס בסוף?
[נתקבל מהרב נ. צ. חסידה]

[ג]

[א] בספר 'ילקוט אוהב ישראל' (הליכות והלכות עמ' קס"ד ס"ק מ"ד) כתב וז"ל: כל שנה הכשירו לפני פסח את הכלים המיוחדים של פסח. ובהערה שם הסבירו הטעם, כי השתמשו בהם באכילת 'שרויה' באחרון של פסח. וחומרא זו נהוגה בבתי אדמו"רים ורבנים. עוד הובא שם בשם צדיקים רמו למנהג זה, שידוע מ"ש האריז"ל שהנזהר ממשהו חמץ מובטח לו שלא יחטא כל השנה, וכיון שעברה שנה ונכשלו בחטא, א"כ כנראה שנכשלו גם בפסח במשהו, ולכן מכשירים הכלים. ע"ש.

לפי הטעם הראשון הנ"ל, בארץ ישראל אינה שייכת חומרא זו (כי אין אחרון של פסח). ברם, לטעם השני גם בארץ ישראל שייך הטעם הנ"ל.

האם ידוע, מי שנהוג בחומרא זאת בא"י או בחו"ל?

(המג"ה): בית כ"ק אדמו"ר מטאלנא בית וגן-ב"ב זצ"ל, ואכן שמעתי מתלמידו-משמשו בקדש, הרה"ח ר' שמואל שלזינגר הי"ו את הטעם השני. ומסתבר שכן נוהגים צאצאיו אחריו בקדש. המג"ה)

[ב] בספר 'ארץ החיים' מהרבני בנש"ק רבי חיים ברבי ישעי' ליבערזאן זצ"ל (נדפס פשעמישל תרפ"ז) באות ש' מערכת הרה"ק בעל 'עובר אורח' (עמ' ס"א, אות תכ"ה - תל"ב) מביא סגולות אחדות בשם הרה"ק בעל 'עובר אורח' הנ"ל:

(א) סגולה להוליך עמו באמתחתו כזית מאפיקומן, כי הוא מבריא מזיקין כמו מזוזה וכו'.

(ב) מאד מסוגל ליקח עמו בדרך מה'הושענא' שלו וכו', ובשעת הסכנה יזכיר וכו'.

(ג) כל האומר "ויהי נועם" במוצש"ק ז' פעמים, ניצל מכל כלי זיין, כי ב"ויהי נועם" אין את האות זיין. ע"ש (לעניות זכרוני, קדמונים כבר כתבו זאת. ולכאו" היצ"ל להפך, שיהיו בה ז"פ ז' וכך תגן על כל כלי זיין, אבל כשאין בה ז' בכלל וכו'. ויש ליישב. המג"ה).

(ד) בעל לב"ש כתב: היוצא לדרך ישים ידו על המזוזה ויאמר ג' פעמים רצופות: "בשם א'ל ש'די אצא", ואז לא יזיק לו שום דבר, עכ"ל. וע"ש בסגולות נוספות.

מי יודע מי הוא הרה"ק רבי שמעון בעל 'עובר אורח'? ומה פענוח רה"ת 'לב"ש' המוזכרים באות ד' לעיל?

[ג] ביומא דהילולא של הגה"ק רבי יצחק מאיר מגור בעל חדושי הרי"ם זי"ע, שמעתי ששמו הקדוש 'יצחק' הוא ע"ש הרה"ק מברדיטשוב זי"ע, כי אבי ב' 'חדושי

!! תגובות !!

[א]

הרב יצחק אוסטרליץ = לגליון תקפ"א (מי יודע אות ב' סק"ב), מקור למאמר ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות: "בפחד יצחק" (לגר"י הוטנר) פורים - ענין א אות ה, כ': וכתב במס"י (פ"ה) כי "ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות" (במס"י כ' כ'): "בליצנות אחת ובשחוק קטן יפיל האדם מעליו ריבוי גדול מההתעוררות וההתפעלות. מה שהלב מתעורר ומתפעל בעצמו מדי ראותו או שומעו עניינים שיעירוהו אל החשבון והפשפוש במעשים, ובכח הליצנות יפיל הכל לארץ ולא יעשה בו רושם כלל". (המגי"ה).

ובלי ספק, מקורו הוא מדברי הגמרא (יבמות סה:): דפסקינן דכשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה לא לומר דבר שאינו נשמע. וילפינן זה מדכתב קרא "אל תוכח לץ" (כ"ה שם ביבמות: וא"ר אילעא משום ר' אלעזר בר' שמעון, כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע - כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע. רבי אבא א(ו)מר, חובה, שנאמר (משלי ט, ח) "אל תוכח לץ פן ישנאך, הוכח לחכם ויאבהך". וע"ע במ"ב סי' תר"ח סק"ח וסקי"א. המגי"ה). וחזוין מזה דההיפך של קבלת תוכחה הוא הליצנות. והלא בודאי אפשר לה לתוכחה שלא תהא נשמעת מכמה סיבות. ואם כן למה תלו מניעת קבלת תוכחה בליצנות דוקא? אך הם הם הדברים.

אין כאן הכוונה למניעת קבלת תוכחה פרטית על דבר פרטי, שפשוט הוא שלפרטיותה של כל תוכחה ישנם כמה מניעות ועיכובים להתקבלותה. אבל הכוונה כאן היא לכחות הנפש של קבלת תוכחה בכלל. שכח הליצנות בכלל מתנגד לכח קבלת תוכחה בכלל. שכל ענין תוכחה הוא לעורר את החשיבות של תיקון המעוות. והתעוררות חשיבות זו, פוגעת ראשונה בכח הליצנות שבנפש, שאינו סובל שום חשיבות, ומתפרץ הוא להמית את יחס החשיבות תיכף בתחילת התעוררותו. וליצנות האחת הדוחה מאה תוכחות, אין פירושה דוקא שהאדם שהוכיחו אותו מתלוצץ בפועל מתוכחת המוכיח, אלא שהענין הוא הרבה יותר עמוק. כח הליצנות שבנפש דוחה את קבלת התוכחה שבנפש.

[ב]

הרב עמרם בלום = בגליון תקפ"א (מי יודע אות א') שאלו על הסיפור המובא על הבעש"ט זי"ע "והשררה", אם יש לו עוד מקור?.

סיפור זה ידוע ומפורסם מאוד בין כותבי העתים על מלך צרפת לואי ה-11, וכבר נמצא בדפוס בשפת צרפת כבר בשנת רצ"ו, דהיינו יותר ממאה וחמישים שנה מלפני לידת הבעש"ט.

[ב]

פנינים יקרים

נתקבל מהרב שמעון מיכאל יואב הכהן ווערטהיים

[א]... יקרתו הגיעני ערב שבת בין השמשות, דבר אשר ביקש להשיב לו על איזה ספיקות במילי דפיסחא, אם כי הקשה לשאול כי ימים אלו יקרי ערך (ימי ניסן) שעה ליום יחשב, עם כל זה לאשר ביקש מאד להשיב לו להיות לו לעונג ושמחת יו"ט, לקחתי מעט פנאי...
(שו"ת אבני נזר או"ח של"ו)

[ב]... והנראה ע"פ מה שקבלנו שאותם י"ב הימים הראשונים של ניסן ימי הקרבת הנשיאים, המה כח כללי ל"ב חדשי השנה. כל יום רומז לחודש שלם. כן שמענו מכבוד אדמו"ר הרב הק' מהרמ"מ זצ"ל, וזכי הראות יכולים להתבונן בכל יום אלה מאורעות יהיו בחודש אשר הוא נגד היום ההוא. וכבוד אדמו"ר הרב הק' מריעי"צ כתב ברוח קדשו בכל יום מה יהיה בכל חודש, כנודע הדבר בפרסום לחבורתנו קדש, ובאותה השנה שנתבקש בישיבה של מעלה בחדש 'מנחם'. לא כתב רק עד 'מנחם'. והענין הוא בפרסום.
(אגרא דכלה" פקודי, עה"פ ביום החדש הראשון)

[ג] ביומי ניסן אני טרוד מאד... ונוסף לזה אין לי מקום פנוי ואני [נע] מחדר לחדר ומזוית לזוית, כי מגרדין הכתלים ומכבדין את הבית לכבוד החג...
(שו"ת נודע ביהודה מהר"ת או"ח סי' נ"ז א')

[ד] ב"ה. אור לשלשה עשר בניסן תקנו"ל פראג... נלע"ד להקל. יען אני בתוך הגולה כרגלי אינשי [כי] בימים האלה נהגו הנשים לגרר הכתלים ויש להן על מה יסימוכו; אפילו לקחת ספר אחד מארגזי לא אוכל. לכן לא אוכל לסמוך עלי כ"א מה שהוא על זכרוני כתבתי...
(תשובה מאהבה ח"א סו"ס ט')

[ה]... והיותי חוץ לחדר-לימודי, כי גרשוני נשים צדקניות המכבדות [את הבית] ל"ט של פסח, ע"כ לא יכולתי להאריך ככל הצורך.
(שו"ת חת"ס או"ח סו"ס קל"ו)

[ו] יקרת מכתבו הגיעני בימים האלו ימי טלטולא דגברא, דהני נשי דידן מפנות חפצים מזוית לזוית; אפילו ספרים אינם מוכנים לי לעיין... פ"ב כאור בוקר ליום ד', ז' בניסן תק"פ לפ"ק.
(שו"ת חת"ס ח"ו סי' ל')

הללו את ה' כל גוים
שבחוהו כל האמים,
כי גבר עלינו חסדו
ואמת ה' לעולם הללויה.

ואינו יודע כיצד נהג בסעודה שלישית. הנני בזה לומר שאכן לא אכל בה מרק, אך לדעתי, שבמנהגו כל פעם לפני שאכל מהדגים, הטביל חתיכת חלה בפיש-זאפט, אולי יצא בזה ידי-חובת אכילת מרק. אבל אני רוצה להוסיף שאכן שבטישן בימי החול, בשנים קדמוניות אכל גם מרק, אבל בשנים האחרונות כבר לא אכל, ושמעתי שבתחלה נתנו מרק גם לכל הציבור, אבל לפי שכשחילקוהו נשפך מרק רב, הורה מרן שלא יחלקו עוד מרק, וגם לו לא יתנו עוד. מסתמא לא רצה לאכול כשאינו מרשה לתת לאחרים.

[ב] ועל אודות המעשה בבטנים בסעודה השלישית שהורה לגבאי להכריז שיברכו "האדמה", שמעתי בגירסה קצת שונה: פעם שבת במקום אחד, וראה שאוכלים בו בטנים בסעודה שלישית, ויקח גם הוא מהבטנים, וברך "האדמה" בקול, להראות שצריך לברך עליהם באמצע הסעודה.

מעניינא דיומא!

נתקבל מהרב מרדכי גנוט בעל לוח 'דבר בעתו'

[א] שלוח הקן: לפי שי"נ שאין עושים "שילוח הקן" בימים שבין פסח לעצרת (ר' בלוח "דבר בעתו" אור לט"ז בניסן לפני הבלדה), יראה שאם בדעתו לשלח קן שהתמקם בסביבתו, יעשה זאת בימים אלה ~ אם אינו זקוק לאפרוחים/ביצים, לשו"ת חו"י (סז), וחכ"צ (פז) יש לשלח, ולחזו"א (יו"ד קעה) אי"צ, כר"ן (סוף חולין). ור' "דרך מצוותיך" / "כתר תורה" (שארפבערג, מצ' רנג). פרטים נוספים נמצאים בלוח, בטז בניסן.

[ב] "סניגורם של ישראל" ההק"ר לוי יצחק מברדיטשב ב' "קדושת לוי" וצ"ל היה מבקש בימים אלה בנוסח התפלה של בין התקיעות... שיעלו לפניך לרצון הקשר"ק..., והיה מבאר: קשר"ק ר"ת: קראצן, שויבן, רייבן, קאשערן (גירוד, שיוף, שפשוף והכשרה), מלאכות בנות ישראל בימים אלה. (ובזמננו ייאמר: קיטורן, שואב-אבק, ריסוס, קניות. הגה"ח ר' שמעון פוגל שליט"א).

[ג] סנגוריא נוספת נהג להליץ בערבי פסחים (לאחר ששלח שליח להביא לו סחורות מוברחות והביא מהן הרבה, ושוב שיגרו להביא לו חמץ מבית יהודי ושב בידים ריקות): "רבש"ע! הבט נא וראה צדקות ישראל עם קדושים! הממשלה גזרה שלא ליבא סחורות ממדינות מסוימות והעמידה שומרים ושוטרים על הגבולות, ובכל זאת נמצאות כאן סחורות מוברחות, ואתה לא העמדת שומרים ושוטרים, אלא צוית בתוה"ק "לא יראה/ימצא חמץ" ואין אפילו משהו חמץ בכל בתי ישראל..."

והנה מכאן תמיכה נוספת למה שמקובל אצל חסידים שאין "לקנות" סיפורים אלא ממקור מוסמך. ואע"פ שהרב הנז' וצ"ל נאמן בדברו שאמת היא שכך שמע, אבל הן אינו מעיד ממי שמע, האם שמע מבר סמכא או מסיפורי ילדים או ממגידים אלמוניים שסבבו בעיירות שהיו צריכים לתבל את דרשותיהם וכו'.

ודווקא בגין כגון דא מתאמרא בבי-חסידיא אמירה שנמסרה בגרסאות שונות אשר תכנה היא "ווער ס'גלייבט - איז אַ נאַר, ווער ס' גלייבט נישט - איז אַן אפיקורס, א בר-דעת פארשטייט אַז עס האָט געקענט זיין אמת" (=המאמין הוא טיפש. מי שאינו מאמין הוא אפיקורס. בר דעת מבין שזה היה יכול להיות).

[ג]

הרב ברוך הכהן כ"ץ = [א] בגליון תק"פ (מי יודע סק"ב) בענין ג' רבי שמעון השוים בשמותיהם. לא הבנתי מה שהובא באות ב' שמו של הרה"ק רבי שמעון ב"ר משה מזעליחוב, ובאות ג' שמו של הרה"ק רבי שמעון אודרבערג. ובסוף כתבתם שהמו"ל של הספה"ק 'תולדות יעקב יוסף' הוא רבי שמעון אשכנזי - הרביעי, הלא רק רבי שמעון בעל 'נחלת שמעון' נקרא אשכנזי, והשאר (ב', וג') אינם מוזכרים בשם זה, ומה הקשר בכלל לשאלה ?

תשובת המערכת לתגובה הנ"ל, בטעות נכתבה בלשון השאלה - 'הוא רבי שמעון אשכנזי - הרביעי', התיבה 'אשכנזי' כאן נתערב בטעות, וצ"ל - 'הוא רבי שמעון הרביעי'.

[ב] בגליון תקפ"א (הידעת ס"ק א') בעניין רבי עקיבא אייגר שלא לבש בגדי צמר. יש לציין שדבר זה מוזכר בספר 'חוט המשולש' (עמ' קע"ח) בהערה בשמו של הרב מפלאסק מסתמא צ"ל: מפלאצק, וכפי שמובא בספר 'מנהגי רבותינו והליכותיהם' (ר"ע אייגר עמ' קמ"ה ס"ו): כל ימיו לא נזהר מללבוש בגדי צמר, אבל בערוב ימיו שינה מנהגו ונמנע מללבוש בגדי צמר. ע"כ. עוד מובא שם (ס"ז) שרע"א לא ישב על כסא מרופד מחשש שעטנו.

[ג] בגליון הנ"ל (מדור 'מעניינא דיומא' סק"ד), בענין ג' הסיפורים מהמגיד מקאזניץ זי"ע, הובא שהסיפור הראשון הוא בענין העני שהניח ביער מכתב למלך. ע"ש. מעניין שבכל מקום שמצטטים את שלשת הסיפורים ליתא סיפור מעין זה. (המג"ה: לעניות זכרוני כך שמעתי בטישי הרה"ק מביאלא-ירושלם ב' "חלקת יהושע" וצ"ל. המג"ה).

[ד]

הרב הערשיל ראזענפעלד, שיכון וויזשניץ מאנסי = [א] בגליון תקפ"א (מדור 'מעניינא דיומא' אות י"ד). על אודות מה שהבאתם מה'תורת מרדכי' מוויזשניץ וצ"ל שהקפיד לאכול מרק בכל סעודה (ע"פ הא דברכות מד. . המג"ה),

[ה] למתעסקים בצרכי-הפטח שלו אמר [ההקר"מ מלעלוב זצ"ל] שרשאים לאכול מצות-מכונה בימים אלה כי טעמן שונה (הגדת "ברכת משה". הרב שמואל צלר שליט"א) ~ את המאמר "מצות-מכונה החדשות לאור ההלכה", מאת הרב מ. מ. אייזנברג שליט"א, ניתן לקבל בדוא"ל 5386557@gmail.com

[ה] ונשמרתם מאד לנפשותיכם: בשבועיים לפני חג-הפטח ישנה עליה משמעותית במספר ההפגעות של ילדים, בהשוואה לממוצע השבועי. בשימוש נכון ומבוקר; בחמרי ניקוי, נוכל לצמצם למינימום את הפגיעה בהם.

[ג] יבנה המקדש: מיום ז' בניסן יש להזהר לבלתי היטמא במת, כדי לעשות הפסח בטהרה (הרה"ג המגיה ר' יהודה הכהן אופנהיימר זצ"ל), בהזאת שלישי ושביעי כדין (ולרמב"ם, גם מדברים שהנזיר נטמא בהם ("מגלח עליהם"); וממחר, גם מדברים שהנזיר אינו נטמא בהם. הגה"ח ר' מאיר מנחם פערל שליט"א).

[ג] לאור ההלכה ש"כל מקום שאין מכניסים בו חמץ אינו צריך בדיקה" בע"פ, נהגו רבים וכן שלמים לבדוק לאור הנר (בלי ברכה) בלילות אלה שלפני אור ל"ד, את הארונות והמקרר שיש טירחה לבדקם לאור הנר בליל י"ד. בזאת גם מרוויחים שיכולים לאחסן בהם את מצרכי החג (והשווה מא"ב, עמ' 21). [ברם, מעשית, אי"נ רבים לעשות כן (ר' "עדות" גליון ו), וכן השיב לי הגרש"א שטרן ב' "מכירת חמץ כהלכתה" שליט"א שאם מנקים היטב במים ובחמרים המפסידים את החמץ מאכילה. אי"צ בדיקה בליל י"ד ולא בלילות שלפני כן (הרב דוד בנימין הכהן בטלמן הי"ו, ירושלם)], והנשים נאמנות על כך, לפי שבימינו הן מדקדקות מאד על סדר ונקיון (תשו' והנהגות ב, ריד), והן מנקות, מחטטות ורוחצות, ומדקדקות יותר מהאנשים (ערה"ש תלז, ז) לצורך כך, די

אף בבדיקה בפנס (בנ"י הרה"ג ר' דוד שלמה הי"ו, ביתר) ~ אם מסיבה כלשהי, נצרך להניח חמץ (מכוסה היטב) במקרר לאחר הבדיקה, יכתוב על דלתו באותיות V קדוש לבנה: להוציא אור לי"ד!, ויתזכרנו בבת-קולו.

[ח] הרא"ש כ' (פסח' מא.). ש"בעלי מעשה וחסידים מחמירים ע"ע כגאונים ולשים ואופים בעצמם", ואכן גם הרא"ש עצמו השתדל במצת-מצוה ועמד על עשייתה וזירז את העוסקים וסייע בעריכתה (שו"ע או"ח תס, ב) ~ "מה חשבון-נפשנו בימים אלה? אם נזדרזנו להכין (בהשתדלות לרוחניות) את המצות, המרור, היין, הכרפס והחרוסת, כפי שאנו מזדרזים לקבל את "החלוקה" ("לוח לבית יעקב") ~ לקח טוב מתקופת הקורונה: הידור מעלה לחבוש מסכות על פני כל המתעסקים באפיית המצות! (ואף בבישולי מאכלי החג. הרה"ח ר' שמעון פסח אדלר הי"ו, ק ויז'ניץ, ב"ב).

[ט] פועל שיכול לסדר לו את ימי-חופשתו לחול-המועד, חייב לעשות זאת ~ גם הפקידים בבנק יכינו כל הנחוץ לפני החג, כדי לצמצם את העבודה בחג עד למינימום ולעסוק רק ב"דבר האבד". מהמסופר בירוש' (מע"ש ספ"ד) ובמדרש אנו רואים שר' עקיבא תלה את כאבי רגליהם של הפונים אליו בחילולי רגל, "רגל תחת רגל" (הע' הגרשי"ח קנייבסקי זצ"ל).

[י] ראוי לבדוק את המזוזות כל שנה לפני פסח, לפי שנוהגים לגרר ולרוחץ את הכתלים והפתחים, וקרוב הדבר מאד שמתקלקלות המזוזות מחמת לחות המים ואדי הקיטורן. ובודאי יפה כח הסופרים אם יזרוזו את בעלי הבתים על בדיקה זו [מדי שנה מוצגות ב"מכון פאר" בבני ברק (המקיים מבצעים מיוחדים לבדיקת מזוזות בימים אלה), עשרות מזוזות שניזוקו ממים ומחום, ר"ל] ("לשכת הסופר" י"ח, א').